

Posudek bakalářské diplomové práce

Autor: Marcel Jarolim

Titul: Benši, hlas japonských němých filmů

Oponentka: Mgr. Halina Zawiszová

Hodnotící kritéria:	Známka:
Stanovení cílů práce a jejich dosažení	B
Diplomant si v práci klade za cíl „podat ucelený pohled na ... fenomén [benši], najít spojitosti mezi vývojem divadla, filmu a benši, analyzovat některé filmy a poodhalit současný stav těchto komentátorů“ (s. 10). Těchto cílů se mu v rámci možností bakalářské diplomové práce do jisté míry (viz níže) dosáhnout podařilo.	
Struktura, metodologie a argumentace	C
Autorův popis vývoje tohoto, jak soustavně uvádí, „fenoménu“ je spíše jen velmi základního charakteru a místy navíc poměrně málo přehledný, co se např. chronologie nebo kladení důrazu na jednotlivé informace týče. Např. rok zrodu benši je v práci představen ve vedlejší větě při popisování něčeho jiného: „Na vznik benši, kteří se začali objevovat v roce 1897 s nástupem filmových projekcí, mělo tedy největší vliv japonské divadlo, a to konkrétně ...“ (s. 16). Fakt, že se benši při delších filmech střídali, autor uvádí jen nepřímo, a to na s. 40, kde popisuje současnou pracovní vytíženost benši („Nejen tento fakt, ale i to, že na rozdíl od minulosti musejí doprovázet kvůli nízkému počtu kolegů celý film, jim práci ztěžuje“). Na s. 24 diplomant opět spíše jen mimochodem zmiňuje jeden z možných stylů představení (naniwabushi), žádný další však v práci explicitně nevyjmenovává. To, že se „předmluvě“, ve které benši vysvětlovali obsah filmu, okolnosti jeho vzniku atd., říká maesecu, diplomant zmiňuje až v medailonku Tokugawy Museie na s. 25. Termín secumei autor v práci nepoužívá. Dále se autor v práci zmiňuje např. o zavedení licencí (s. 23), avšak z textu práce není jasné, jak je benši získávali, kdo je vydával atd. Obecně by proto, dle mého názoru, bylo vhodné	

explicitněji, jasněji a přesněji popsat jednotlivá stadia vývoje tohoto umění a jeho charakteristické rysy v daných obdobích.

Při popisu vlivu divadla na *benši* se autor práce omezil v podstatě jen na všeobecně známá tvrzení. Je škoda, že autor blíže nerozvedl spojitost *benši* s dalšími vypravěčskými formami (např. *rakugo* nebo *kamišibai*). Analýza třech filmů, kterou diplomant v práci provádí, sice některé poznatky z teoretické části práce vhodně doplňuje, chybí jí však jakýkoliv metodologický rámec. Srovnání s obdobnými vypravěči v jiných zemích je věnována krátká kapitola na s. 39; kritičtější zhodnocení či přesnější popis jiných než japonských *benši* zde však chybí.

Místy (např. na s. 9–10, 22–23, 29, 31–32) by přehlednost práce bylo možné zvýšit častějším členěním textu na odstavce.

Jazyk, stylistika

C–D

Práce obsahuje velké množství chyb v psaní čárek. Často jsou chybně použita vztažná zájmena typu „jenž“. Opakovaně v práci narážíme na nesprávné použití velkých písmen – např.: „působit Americký vliv“ (s. 23), „unikátní Japonský fenomén“ (s. 24), „tedy Japonštinu patřící“ (s. 33) apod. Autor občas chybně používá pády – např.: „natočit tento film jako adaptaci novely napsanou Furukawou“ (s. 35), „Heizaburó bojuje s policií několik minut“ (s. 35) apod. – a má problémy s volbou správných slov – např.: „energetické recitování“ (s. 13), „Samotný zakladatel organizace, jež stanul i v jejím čele se aktivně zúčastnil promítání až do své smrti v roce 1987“ (s. 28), „divák ve výsledku fakt, že všechny hlasy patří jednomu člověku ani nepoznamenal“ (s. 32), použití slova „charakter“ místo např. „postava“ na s. 33 (např.: „Následující významný charakter je ...“) apod. V práci se taktéž občas setkáváme s poměrně neobratnými syntaktickými konstrukcemi – např.: „V této diplomové práci používám japonská slova, která jsou uvedena v kurzívě“ (s. 8), „*Benši* jsou jedním z tohoto prvku, který se objevoval v podobném tvaru ...“ (s. 11) apod. Dále v práci narážíme na chyby z nepozornosti, které by důslednější korektura jistě eliminovala – např.: „je zde použit podobný stejný sdělování informací jako“ (s. 34), „Západ spíše tíhnul k vyjadřování souvislosti vizuální stránku“ (s. 29), na s. 9 diplomant uvádí název „*Povídky po bledé luně po dešti*“ místo *Povídky o bledé luně po dešti*, na s. 10 zaměňuje němé a zvukové filmy („předznamenal konec éry zvukových filmů“) apod. Chyby v českém přepise japonštiny se v práci objevují jen ojediněle, a to např. v popisku Obr. 1 na s. 12 nebo v názvu filmu *Eien no nazo*, který autor uvádí jako „*Éjen no nazo*“ (s. 41). Stanovený způsob zápisu japonských jmen se autorovi v práci daří dodržovat až na výjimky např. na s. 28.

Formální náležitosti, odborná literatura, bibliografický aparát

C

V bibliografii a ve způsobu odkazování na zdroje narážíme na různé typy chyb. Např.: Alastair a Stringer jsou editoři dané publikace (ne autoři), údaj o publikaci *The Benshi – Japanese silent film narrators* by vyžadoval revizi a článek, který diplomant uvádí jako napsaný Jasperem Sharpem, byl napsán Sharpem spolu s Michaellem Arnoldem. U tohoto zdroje, stejně jako i u jiných, které označuje jako „internetové“, autor navíc neuvádí rok publikace. Diplomant v práci odkazuje k celým editovaným monografiím/sborníkům místo k jednotlivým autorům

a příspěvkům. Na s. 26 tak např. hovoří o jakési eseji Jeffreyho Dyma („Jeffrey Dym ve své eseji uvádí“), avšak odkaz přímo na tuto esej zde nenajdeme. V poznámce pod čarou č. 52 na s. 22 autor uvádí zkrácený odkaz „(Matsuda s. 152)“, avšak v bibliografii zdroj, který by tomuto odkazu odpovídal, nenalezneme. Přestože na s. 29 autor uvádí konkrétní příklad Scotta Nygrene, v poznámce pod čarou uvádí jen odkaz na celou jeho knihu. Na s. 19 diplomant uvádí, že Sawato Midori říká, že je v současnosti v Japonsku „pouze asi šest“ *benši*. V textu, na který odkazuje, však Sawato říká: „several people“. Na s. 36 chybí odkaz na verzi filmu se Sawato. Způsob uvádění filmů v textu není zcela systematický; bylo by vhodné vždy uvádět režiséra a rok.

Diplomant čerpal z poměrně velkého počtu relevantních zdrojů. Místy je však jeho výběr zdroje a způsob odkazování nevhodný. Např.: aniž by byl autor daného textu v práci určen a dané stránky jakkoliv představeny, diplomant opakovaně odkazuje k jednomu příspěvku na serveru www5f.biglobe.ne.jp – např.: „Na stránkách www5f.biglobe.ne.jp autor uvádí, že první osoba blížící se povolání *benši* ...“ (s. 16), „Autor stránek www5f.biglobe.ne.jp si myslí, že filmy by měly být doprovázeny zvukem“ (s. 37) apod. Odkazování na webové stránky přímo v textu a uvádění zdrojů obrázků jen přímým odkazem na webovou stránku, ze které byly staženy, pod obrázkem osobně nepovažuji za vhodné řešení. Na řadě míst, kde autor práce uvádí obecně známé či faktografické informace, mi uvádění dané informace pomocí formulace „jak uvádí XY“ apod. připadá jako přinejmenším nepřirozené – např.: „Jak uvádí Hilská, divadlo kabuki bylo zpočátku hráno ženami“ (s. 13), „Jak uvádí Matsuda Productions, Musei se narodil v roce 1894 v prefektuře Šimane“ (s. 25) apod.

Bylo by vhodné uvést, z čeho autor v práci čerpal při uvádění českých překladů jednotlivých filmů. Překlad názvu *Oacurae Džirókiči Koši* chybí.

Navrhované celkové hodnocení

C

Témata pro obhajobu, připomínky a doplňující otázky:

- 1) Na s. 10 uvádíte, že v roce 1939 „byla ukončena ... éra *benši*, kteří i přes demonstrace byli nuceni branži opustit“. Na s. 19 uvádíte, že „[p]říchod zvukového filmu ... do roku 1936 postupně ukončil ... činnost [*benši*]“. Na s. 21 pak píšete, že *benši* „v branži setrvali až do konce 40. let 20. století“. Objasněte rozpor mezi těmito tvrzeními a podrobněji objasněte situaci konce „éry *benši*“.
- 2) V závěru práce na s. 42 uvádíte: „Tato nová technologie [tj. film] ... narušila dosavadní divadelní tradici“. Můžete tuto myšlenku rozvést?
- 3) Na s. 22 uvádíte: „*Benši* však neměli status hvězd vždy. Idealizováni začali být prý v roce 1909, kdy se objevil výtisk v časopise Kacudó šašin kai“. Upravte znění věty a rozveďte.
- 4) V poznámce č. 94 na s. 33 dokazujete, že Sawato používá moderní jazyk, tak, že místo *iraššaimasu dešó ka* použila „dnešní“ *iraššaimasu ka*. Je *iraššaimasu dešó ka* skutečně zastaralé?
- 5) Jsou díla, ke kterým v práci odkazujete jako k „novelám“, skutečně novelami?

6) Ve své práci místy při odkazování k jednotlivým *benši* používáte osobní jména. Občas pak vytváříte i kombinace typu „na rozdíl mezi Sawato a Šunsuiem“ (s. 37). Proč jste se rozhodl pro tento způsob odkazování?

7) Na s. 33 uvádíte vlastní překlad věty: „Mune ni dakareta uma no ue, nawate oiwake tabi no sora“. Jak jste k překladu, který v práci uvádíte, dospěl?

7. 6. 2016

Halina Zawiszová